

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamezne številke veljajo 7 kr. Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 266.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. novembra 1888.

Letnik XVI.

Državni zbor.

Z Dunaja, 18. novembra.

Cesaričin god.

V pričetku včerajšnje seje spominjal se je predsednik g. dr. Smolka presvetle cesarice, ki jutri praznuje svoj god. Ta sicer veseli dogodek je pa letos ogrenjen po smrti očetovi. Vsegamogočni Bog, rekel je Smolka, naj prevzvišeni gospej podeli moč, da bo brez nevarnosti prestala britko zgubo ljubljenega očeta. Ob enem si je izprosil pooblastilo voščila poslaniške zbornice pripravnim potom sporočiti cesarici, ki še zmirom biva na Krfa. Od ondot se bo menda koncem tega meseca vrnila domu in se par dni bajè ustavila v Miramaru. Pravijo namreč, da hoče cesar svojo štiridesetletnico 2. decembra praznovati prav na tistem in se za nekoliko dni umakniti v samoto, in da se je odločil za Miramar, kamor se odpelje 28. novembra in kjer se snide s cesarico. Mogoče je pa, da se odpeljeta tudi v Gödöllö, kjer misli cesarica ostati meseca decembra in januarija, kar bo letos tem laglje mogoče, ker zaradi očetove smrti pred pustom ne bo nobene dvorne veselice.

Kmetsko dedno pravo.

Že v petih sejah obravnavala je zbornica zakon o kmetskem dednem pravu, ne da bi bila dozdej rešila prvi paragraf. Včeraj je prišel k besedi poslanec Lienbacher, ki je prav krepko zavračal čenče dunajskega poslanca Kronawettera, ki sam ne vé, kaj hoče. Enkrat namreč hvalisa velika posestva in trdi, da bi bila nesreča za narod, ako bi se n. pr. razbilo veliko posestvo kneza Schwarzenberga, enkrat pa zopet priporoča najtemeljitejšo razkosavanje po zgledu francoskem, trdeč, da morejo tudi pri nas ljudje živeti od prav malih posestev. V vzgled je postavil neko mestno zemljišče blizu Dunaja, ki je bilo nekdanj čisto peščeno, pa so ga premenili v rodovitne vrtače, ki donašajo toliko sadú, da od pol-

druzega orala živi cela družina, dasi mestu plačuje po 64 do 192 gold. najemščine in še prihodninski davek! Prav dobro mu je posvetil Lienbacher, da so taki doneski morda mogoči pri velikih mestih, kjer je sočivje jako drago, da pa kmetje svojih njiv vendar ne morejo obsejati in obdelati samo z žlahtnim in dragim sočivjem, ki bi vsled tega prišlo ob vso ceno in veljavo. Tudi to ni res, kar je Kronawetter tako živo opisaval, da novi zakon sodedičem jemlje pravico do dedščine, da se bo odslej kmetski bogataš napiheno šopiril po svojem dvoru, njegovi bratje pa bodo šli s trebuhom za kruhom, sestre pa, ki bi se s pošteno doto lahko pomožile, bodo morda prisiljene k nepoštenemu in sramotnemu življenju. Lienbacher je dobro omenjal, da so take in enake trditve le puhle fraze, da bo zakon le veljal za kmetske posestnike, ki umrjó brez oporoke, da bo tudi odslej vsak kmet svoje premoženje otrokom po oporoki zapuščal, kakor bo sam hotel, da tudi po novem zakonu noben otrok ne zgubi pravice do postavnega dela, in da zlasti ni res, da bi bili bratje in sestre kmetskih posestnikov taki nevarni in sprjeni ljudje, kakor jih je slikal Kronawetter.

Tudi poljedelski minister grof Falkenhayn se je včeraj obrnil proti dunajskemu komunardu Kronawetteru, ki ga po njegovih zadnjih govorih pač ne moremo več prištevati k demokratom. Kakor Lienbacher, ravno tako je minister dokazoval, da po sedanjih in po prihodnjih zakonih nihče ne pride ob svojo dedščino in da so bila poleg večjih posestev od nekdanj velike važnosti tudi mala, da je treba pa vendar enkrat v okom priti vednemu razkosavanju. Iz poročil francoskih kmetijskih družb je dokazoval, da mora tako razkosavanje konečno uničiti vsa kmetska posestva. Minister Falkenhayn je pa tudi odgovarjal vitezu Chlumeckemu in se gledé pravic, ki jih novi zakon v § 17 daje deželnim zborom, skliceval na ravnanje liberalne stranke, ki je po deželnih zakonih odpravila več političnih naredb, dasi je bilo to v nasprotju z državnimi temeljnimi zakoni.

Razven imenovanih govorila sta včeraj k 1. pa ragrafu še levičar dr. Kopp in vladni zastopnik Steinbach. Prvi se je zlasti izpodtikal nad tem, da v § 1. niso natančneje zaznamovana posestva, za katera ima veljati novi zakon. Zakon bo po njegovem mnenju prizadeval veliko sitnosti, katerim se bodo le izognili, ako se za taka posestva napravijo posebni vknjižni zapisniki. Vendar pa on tega neče predlagati, ampak naj to stori kdo drug. Sekcijski načelnik Steinbach je povdarjal, da ima novi zakon veljati za zemljišča srednje velikosti, da hoče le postavno vrediti, kar je bilo po priznavanju poslanca Chlumeckega med kmeti že zdaj v navadi, nikakor pa novi zakon ne namerava za kmetski stan vstvarjati nekega novega javnega reda. Ko je izgovoril, oglašil se še poslanec Fürnkranz, ki tudi vidi v razkosavanju zemljišč glavni vir splošnega zla, katerega so pa mnogo krive tudi visoke plače poslov in delavcev; potem bila je splošnja razprava o § 1. sklenena ter sta kot glavna govornika obveljala Kronawetter in Giovanelli. Govoril je pa včeraj samo Kronawetter, ki se je jako medlo zagovarjal proti Lienbacherju in poljedelskemu ministru ter se konečno izrazil, da § 1. ne more pritrđiti. Ker je za njim predsednik sejo sklenil, pride poslanec Giovanelli, ki predlaga neki dodatek k § 1., še-le jutri na vrsto. Že Lienbacher in minister sta včeraj rekla, da se temu dodatku ne upirata, torej utegne res tudi obveljati.

Poslanec Steinwender je hotel pa § 17., ki zadeva pravice deželnih zborov, na neki drug način s pota spraviti. Na koncu včerajšnje seje predlagal je namreč samostalni predlog, naj se paragrafa 16. in 17. izpustita in namesto njih sklene državní zakon, ki bi določeval, da sme posestnik, ki plačuje 600 gld. zemljišnega davka, nova zemljiška posestva kupovati le s privolitvijo občin in deželnega odbora. Razven tega naj bi novi zakon obsegal tudi določbe zaradi obdelovanja pašnikov. Toda predsednik ni hotel dovoliti, da bi se ta predlog obravnaval posebej, ampak je poslancu

LISTEK.

Dva dni v Benetkah.

XVI.

6. septembra.

Pripravamo do tovarne, kjer ponarejajo morske bisere in korale ter izdelujejo razno mozaiče in steklovino: svečnike, krožnike, lóstence*) za cerkev itd., — vse jako lepo in umetno. Bogato so založeni s to robo. Kupili smo vsak nekaj malega za spomin in drseli naprej po raznih prelivih do cerkve „S. Sebastiano.“

Cerkev „S. Sebastiano“ ni posebno velika, toda bogata na izvrstnih slikah. Mojster Pavel Veronese se je tukaj ovenčal s slavo. Na stropu in altarjih so slike izpod njegovih vajenih prstov. Umetnik sam, ki je ustvaril toliko lepega, leži tu pokopan, kakor oče sredi ljubljenih otrok. Naj počiva v miru!

*) Na Pivki je za „lóstence“ (luster) v rabi beseda „kloka“-kokla. Cerkvni luster z gladkimi svečami v okrogli ima res nekaj podobnosti s kloko, katero obdajejo rumeni piščiki.

Zdaj krenemo zopet na ono stran in se počasi ziblremo proti glavni točki današnjega obiskauja, proti akademiji lepih umetnosti (academia delle belle arti).

Ustanovljena je l. 1807 in spravljena pod streho opuščene samostana: „S. Maria della Carità“, ki so ga v ta namen prezidali in razširili. V njej je svetovno sloveča zbirka slik prvih beneških umetnikov. Slik je vseh vkup okolu 700. Pa tudi bakrorezov, stavbinskih načrtov in drugih del te vrste je obilno število, — vendar dika akademije je množina podob. — Tudi šole za posamične oddelke umetnosti imajo tukaj svoje prostore. V to hišo so hodevali mnogi naših slikarjev pod uzori slavni starih mojstrov in navodi sedanjih učnikov bistrít si duhá in urit roko v zlaganju bárev in obrazovanja raznih umetniških predmetov.

Dvorane niso bile še odprte, ko smo mi stopili na suho. Zato enoglasno pritrđimo predlogu svojega vodnika: iti v bližnjo pivnico grlo splaknit. Vsi smo bili nekako potrebni tega okreplila, razsušeni do kraja, zakaj od davi do drevi laziti od cerkve do cerkve, od palače do palače, se tudi nazadnje naveličáš in po sredi votel postaneš. Želodec pa — to je stara reč — se ne dá pregovoriti in ne prevpiti. Tedaj le urno naprej!

Naš kažipot je dve leti zahajal v akademijo učít se, kako se mísijo barve, — torej bi moral v njeni okolici vendar vsako luknjo poznati, — pa kolovratili smo dolgo po raznih kotih, predno smo trčili ob ono beneško točarno. — Brž obsedemo dolgo mizo, sredi majhnega dvorišča. — Krčma je res nižje vrste, pa ne kaka temna, zakajena beznica, kjer se shaja beneška sodrga na svoj „direndej“, kakor sem se s kraja bal, — ampak prav snažna in dobra hiša je. Že domá mi je naročal prijatelj, ki je več let stregel gostom na postaji Mestre in Bog vé kolikokrat prebrél Benetke, da moram obiskati kako navadno, priprosto beneško krčmo, če hočem piti izvrstno kapljico „vin' di Chianti“, ki jo zastonj kličeš po velikih hótelih. Prideluje se to vino blizu Florence. Tudi na posebno okusen način pripravljena jančevina — dejal je — je dobiti po tistih krčmah.

Mož je govoril resnico. Kruljevemu natakarkju, ki nas pride povprašat, kaj bi radi, vsi na en glas odgovorimo; „vin' di Chianti“. Hitro prišepa nazaj in postavi na sredo mize, — ne liter vina, — ampak obilno, dolenski „buči“ podobno, s slamo opleteno in zgoraj zapečatenó steklenico, s tankim, nekoliko nagnenim vratom. Moška je ta, — mislim

Steinwenderju rekel, naj te premembe nasvetuje pri dotičnih paragrafih. Ob treh popoldne je predsednik sklenil sejo, iz katere mi je še omenjati, da je poslanec Richter izročil samostalen predlog, ki vladi priporoča, naj kolikor mogoče pospešuje ustanovitev deželnih zavarovalnic zoper ogenj in točo, kakor tudi za živino in za slučaj smrti.

Novi vojaški zakon.

Vojni odsek marljivo pretresa novi vojaški zakon ter zboruje v ta namen celó danes v nedeljo. Liberalni nemški listi se hudujejo, da je vojni odsek ogerskega zbora brez premembe sprejel dotični načrt ter se le potegnil za določbo, da bo enoletnim prostovoljcem dovoljeno izpit delati tudi v madjarskem jeziku. Vsled tega se ne bodo mogli upirati, da bi se našim slovanskim prostovoljcem ne dovoljevalo izpita delati v materinem jeziku, kar je deželno-brambovski minister res tudi že obljubil v odseku, ter v svojih listih danes točijo mačkine solze.

Srečna dežela.

Ko v Evropi države pomišljajo, kako bi mogle kak milijon na davkih več vkupe spraviti, in ko so primanjkljaji predmet odstopa ministerstev in političnih strank — vidimo v Ameriki to ravno nasprotno. Nobena stranka in tudi vlada ni prišla daleč v zadrego, češ, da ima velik prebitok dohodkov. V zjedinenih državah pripetil se je prebitok 100 milijonov dolarjev, kajti davki več donajajo, nego se more povsem izdati, in ta slučaj bil je povod volilnemu boju in najvažnejši vzrok zmage republikanske stranke nad demokratično. Prebitok bil je tako velik, da je vlada nameravala znižati carino, ali to je bil povod strastni agitaciji proti vladi in je povzročila tudi zmago Harrisona nad dosedanjim predsednikom Clevelandom.

Borba volilna je končana in zmaga Harrisonova. V 6. dan novembra vršile so se po vseh državah volitve volilnih mož. Prvo sredo meseca decembra zberó se volilci v glavnih mestih svojih držav, da oddajo svoje glasove, koje določijo za pečatene senatu v Washingtonu, in sicer dvojno, eni po pošti, drugi pa po posebnih odposlancih. Drugo sredo meseca februarja zbere se senat v Washingtonu, da prešteje oddane glasove in naznani izid volitve. Meseca marca bode pa Harrison nastavljen za predsednika. V beli hiši, njegovem domovi v Washingtonu, nastala bode še večja puščoba nego doslej, kajti Harrison je „temperenclar“ (zmernež), in pri njegovih pojedinah ne bode se pilo drugzega nego čista voda, k večjemu sodovka. Že predsednik Hayes slul je gledé svojih treznih pojedin in gostij, nov predsednik ga bo v tem še prekobil.

Prebitok 100 mil. dolarjev, s kojimi ni vedela vlada, kaj bi počela, je dokaj pomogel k obratu. K temu pridružila se je še druga agitacija. Irci, koji tvorijo znaten živelj v Ameriki, pridobljeni so bili zaradi tega za republikance, ker so slednji večji neprijatelji Angličanov nego demokrati. Vzlic temu mora priti do znižanja davkov, ker ustava ne dovoljuje, da bi država več prejerala nego potrebuje.

si — kakó bomo na tešé želodec toliko vina potrebili? Bilo ga je gotovo več kot 3 litre v buči. Toda komaj je bilo vino odpečateno in po kozarcih natočeno, — je bilo že po njem. Res, izvrstna tekočina ta „vin' di Chianti“, žlahten sad rajske Italije. Pokličemo si še eno bučo, drugo pa galanten gospod izmed družbe kupi za na pot. Za prigrizek si privoščimo, ker jančevine slučajno ni bilo pri rokah, vsak po jedno „frittato“, katero nam ročni kuhar na migljaj hitro pripravi. „Frittato“ je neko cvrtje, znano tudi po kranjskih kuhinjah pod pokvečenim imenom: „fritála“, Okusna jed „ofrigana jetra“ kažejo v imenu svojem tudi neko sorodnost z ono laško cvrtovino. Je-li pa tudi hrvatski izraz „prefrigan“ za „prebrisan“ prvotno italijanskega korena, ne upam si trditi, da katere ne skupim od naših prefriganih jezikoslovcov.

Plačamo slastni predjužnik in zapustimo prijazno krčmo, kjer smo se prav po domače imeli. Kolca se mi pa še dan današnji pogostoma in bržkone tudi mojim popotnim tovarišem po onih trebušnih posodah, iz katerih smo si natakali nepozabljivi „vin' di Chianti“. — „Et meminisse juvat.“

Na vrsto pride gotovo odprava carine na sladór, koja zdaj donaja 45 milijonov dolarjev. Toda s tem odpré se pot evropske konkurence trstikastemu sladórju, kateri prideluje ameriški jug, in koruznemu, ki ga prideluje ali prireja sever. Poleg tega pride tudi vrsta na znižanje ali odpravo davka od špirta in tobaka. To bi bili pa učinili i demokrati.

Zopet druga stran je, katero ima zmagovalna stranka pred očmi, to so izseljenci. Demokrati bili so naklonjeni izseljencem, republikanci pa vidijo v njih opasnost za domače delo in priporočajo sredstva, s kojimi bi se zaprečilo izseljensko gibanje.

Volitve volilnih mož za predsednika imajo pa še drug pomen. Mogó veljati tudi kot merilo za razmere strank pri volitvah poslanske zbornice. V Zjedinenih državah voli vsaka država toliko volilnih mož, kolikor broji zbornica poslancev ali senatorjev v senatu. Ker ima pa vsaka država po dva senatorja, možno si je misliti, kakošne bodo pač bodoče volitve, če se ne zgodi kaj neobičajnega.

Novi predsednik in nova zbornica bodo pa morali skrbeti, kakim načinom bi najbolj mogli zmanjšati davke in državne dohodke, da bi to ne bilo v škodo prebivalstvu. Srečna dežela!

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. novembra.

Notranje dežele.

Slovenski državni poslanci so storili potrebne korake, da razveljavi naučni minister naredbe štajerskega deželnega šolskega sveta gledé pouka nemščine na slovenskih spodnještajerskih ljudskih šolah. Naučni minister se je neki izjavil, da je deloma že izdal nasprotne naredbe.

V vojnem ministerstvu se vrše posvetovanja, ali naj se ustreže mnogostranski izraženi želji, da se dovolijo olajšave enoletnim prostovoljcem. „N. Wr. Tgbl.“ pravi, da bodo smeli oni enoletni prostovoljci, ki so napravili častniški izpit, po enem letu vseučilišnih študij delati skušnjo za dve leti.

Parlamentarni krogi pravijo, da je novi moravski namestnik vitez Löbl izvrsten upravni uradnik, ki ni takó centrališko - birokratičen, kakor navadno dunajski centralisti. Akoravno Löbl ne zna češki, marveč le poljski in ruski, smejo biti Čehi zadovoljni z njim, tem bolj ker je Löbl na dobrem glasu zaradi stroge objektivnosti in je moravskim Slovanom pretila nevarnost, da dobijo narodni nasprotniki mogočnega zaveznika v slučajnem namestniku Widmannu.

V hrvatski proračunski komisiji je predlagal pri točki „pouk“ Vucetich, naj se uvede na srednjih šolah madjarščina kot neobligaten predmet. Seveda so ta nasvèt nujno priporočali Miškatić e tutti quanti, ostro pobijala pa sta ga doktor Amruš in dr. Vrbanić; nikdo ni zoper hrvatski jezik kot tak, pač pa zoper namero, ki tiči v tem predlogu in ki vzbuja bojazen, da se bo godilo takó, kakor leta 1790, ko je bila madjarščina najprvo neobligaten, a kmalu potem obligaten predmet. Tudi ban je govoril v tej zadevi ter rekel, ako je opozicija zoper poučevanje madjarščine, potem naj predlaga, da se izértajo vsi jeziki iz naučnega načrta. Vzgleđna logika! Sekcijski načelnik je naznanil, da bo v kratkem izšla ministerska naredba, ki bo vredila neobligatni pouk jezikov. Potem se je potrdila proračunska točka „srednje šole“.

Vnanje države.

Srbski revizijski pododbor je sprejel sistem ene zbornice, a obdrži se državni svet za presojevanje postavnih načrtov; državnemu совету se bo izročil tudi delokrog državnega in upravnega sodišča. — Kako se izvršuje volilna prostost, dokazuje nastopna tudi v budimpeštanskih poluuradnih listih ponatisnena brzojavka: „Liberalci in radikali so vložili pri vladi mnogo pritožb zaradi postopanja oblastnij pri volilnem gibanju. Vlada se je na te pritožbe izjavila, da mora pobijati strankarski terorizem radikalcev; pri dosedanjih prvotnih volitvah je zmagalo mnogo naprednjakov, radikali pa niso dosegli pričakovanega vspeha.“ Vladni belgrajski listi se jako radujejo vsled teh naprednjaških zmag; ravno ti vladni listi so sami že mnogokrat priznali, da je najmočnejša stranka v Srbiji radikalna.

V zadnjih sejah bolgarskega sobranja je skušala vladi nasprotna stranka pokazati svojo moč vladi, to posebno pri tolmačenju 107. člena ustave gledé interpelacij poslancev, dóbe, v kateri mora vlada odgovoriti na vložene interpelacije, in opravilnega sobranjskega reda. Ti poskusi pa so se popolnoma ponesrečili, kajti vlada je dobila vsakpot veliko večino.

Ruski finančni minister pripravlja postavu, ki nalaga ostre kazni zlobnim razširjevalcem napačnih vesti na borzi. Obsojenci bodo morali tudi povrniti vso škodo, ki so jo povzročili vsled takih poročil.

V Nemčiji se jako hudujejo, da je Rusija dobila v Franciji posojilo ter se s tem oprostila finančne odvisnosti od Nemčije. O posojilu se poroča iz francoske prestolnice: „Pri posojilu so vdeležene pariške, dve londonski, tri berlinske, ena amsterdamska in dve peterburški banki. Posojilo bo Rusija porabila večinoma za konvertovanja.“ Toda Nemci ne verujejo temu poročilu ter pravijo, da bo Rusija potrosila posojilo za oboroževalne namene. „Köln. Ztg.“ trdi v poluuradnem članku, da so se z novo rusko vojaško naredbo nedvojno pomaknile kazanske in kavkaške divizije proti zapadni meji. Čudno je tudi to, da se kaj takega očitno vrši v Rusiji, mej tem ko peterburška vlada sklepa pogodbo o posojilu za „kulturne“ namene. „Post“ in po njej „Fremdenblatt“ pa naglašata: „Jasno je, da goji Francija bojevite nakane ter da se z bolestno hitrostjo pripravlja na vojsko, s koje bi si zopet pridobila Alzacijo-Loreno. To veljá tudi o Rusiji, koje branilne naredbe se nikakor ne morejo spraviti v zvezo z ruskim miroljubjem. S tega stališča je tudi premeščevalna naredba jako veike važnosti.“ — Kakor že zgoraj naglašano, huduje se Nemčija na Rusijo zaradi posojila; „Fremdenblatt“ pa je zadovoljno zatrobil v nemški rog, saj se bo razpravljala v državnem zboru orožna postava, ki zahteva zopet nova bremena, nov krvni davek.

V francoski zbornici je naznanil Köchlin Gobletu, da ga bo interpeloval zaradi Zanzibara; Goblet pa ga je prosil, naj počaka še nekaj časa, ker dotične obravnave še niso dokončane. — V Nimesu se vrši zadnje dni kazenska obravnava zoper poslanca Gillyja, ker se je, kakor znano, izjavil, da so vsi člani proračunske komisije „majhni Wilsoni“. Mnogo poslancev je bilo zaslišanih kot pričé. V soboto se je ponudil Gillyjev zagovornik Peyron dokazati, da so imele železniške družbe parlament podkupljen in da so mu izplačale 14 milijonov frankov. O izidu te zanimive pravde poročali bodemo o svojem času.

Italijanski senat je v tajnem glasovanju potrdil kazenski zakonik s 101 proti 33 glasovom. — Crispi je v zbornici povodom razprave o posebnem redarstvenem nadzorovanju oseb, ki so na slabem glasu, zagovarjal to postavu ter sklenil svoj govor: Kar se tiče notranje politike, spoštujem državljansko prostost, toda zahtevam spolnovanje postav. V zunanji politiki pa mislim le na Italijo. Izzival ne bodem nikogar; nikdar pa ne bom pustil, da bi smatral kdo Italijo manj veljavno od katerekoli druge države. — Jako ponosno!

V angleški spodnji zbornici je naznanil državni podtajnik Gorst, da so minoli četrtek vjeli Dinizuluja v Natalu in Čingana v deželi Zuluzamorcev.

Rumunska vlada je iz državnega proračuna izértala dosedanjo letno podporo Havasovemu izvestju. Vladna glasila izjavljajo, da ministerstvo ne potrebuje reklame v inozemstvu. — Nemška vlada je v Galacu ustanovila generalen konzulat ter izročila njegovo vodstvo baronu Walterju-Wangenheimu.

Izvirni dopisi.

Iz Šent-Jernej, 15. novembra. (Konec.) Drugi dan ob 5. uri je bila budnica. Okoli 10. ure zbrala se je požarna bramba z godbo na čelu, potem pa šolska mladina. Preč. gosp. kanonik Zamejic so blagoslovili novi župnijski dvor, potem so vsi paroma šli v cerkev. V krasnem, dobro premišljenem in dovršenem govoru je prečastiti gospod dr. Jurij Sterbenec slikal plemenito življenje in delovanje našega premilega, dobrega in usmiljenega cesarja in vladarja, razložil slovesnost v proslavo 40letnice itd. Kaj krasno in veličastno je nadaljeval govor o novi zgradbi potrebnega župnijskega doma ter spretno vpletal v govor potrebne nauke. Gotovo so blage besede padle na dobro zemljo, ki bodo tudi obilen sad rodile. Po pridigi bila je slovesna sv. maša, ki so jo preč. gosp. kanonik Zamejic darovali. Naj omenim tudi še petja pri tej slovesnosti. Vse se je krasno pelo, posebno je bila lepa pesem od gosp. Hugolina Sattnerja za 40letnico zložena. K vspehu sta največ pomogla gosp. kapelnik iz Rudolfovega in gospica Ana Šmidinger. Pri posameznih delih igrala je godba. Možnarji so gromeli tako, da smo mislili, da je vojska.

Po sv. opravilu bili so vsi tukajšnji prvaki prav „knežje“ pogoščeni. Povabljeni so bili: župan, občinski odborniki, predsednik krajnega šolskega sveta, ključarji in vsi delavci, ki so delali pri novi zgradbi. Vršile so se mnoge napitnice; najprvo je napil g. župan Jožef Polanc presvetlemu cesarju. Takoj za njim preč. gosp. kanonik Zamejic krasno naslikajo prelepe in blage čednosti premodrega vladarja in sploh vladarske rodbine ter pristavijo, da je bila šentjernejska župnija cesarska in so jo presvetli cesar podarili kapiteljnu ljubljanskemu; sploh je bila cesarska družina od nekđaj radodarna itd. Napila sta dalje preč. gosp. dekan dr. Sterbenec in gosp. Wutscher. Slednji je povdarjal, koliko so g. župnik

z novo zgradbo dobrega storili celi fari, za kar so jim gotovo vsi hvaležni in se jih bodo še dolgo spominjali. Konečno so se gosp. župnik vsem govornikom najsrčneje zahvalili; jemali so tako rekoč slovo od župljanov ter izrazili željo, naj bi naslednik v novem dvorcu delal za cerkev in na blagor občine. Pretresale so vse poslušalce ganljive besede izvrstnega govornika, mnogozaslužnega gospoda župnika. Tudi so se blagi gosp. župnik od svojih zvestih faranov poslovili ter so tudi priprostim možem solzice iz oči privabili v krasnem govoru. Gosp. nadučitelj Jan. Saje je izrazil željo, da bi Bog dal še zdravje in dolgo življenje velecenjenemu g. župniku, da bi tudi, kakor so sedaj novi farovž dozivali, še tudi tako potrebno šolsko poslopje izgotovili in dodelali. Določeno je namreč, da se bo drugo leto zidala ljudska šola za štiri razrede. Sedanje poslopje v nobenem oziru ne zadostuje šolskim namenom.

Tako se je dvojna pomenljiva slovesnost lepo izvršila. Vsa zasluga pa je velecenjenega g. župnika Vovka, ki je mnogo daroval, mnogo skrbel in se trudil ter si tukaj postavil najlepši spomenik. Vsa čast mu in hvala.

Novi farovž je lepa v dva nadstropja zidana hiša. Ima lepe sobane, krasen razgled in lepo vnanje lice. Nekaj denarja so dali farani, mnogo prečastiti stolni kapitelj, največ pa gosp. župnik.

Konečno izrazim še željo, naj bi obe slavnosti ostali v najlepšem spominu ter vzbudili pri vseh župljanih ljubezen in udanost cerkvi in državi.

Izza Krke, 16. novembra. Mislim sem, da bodo Dolenjci, posebno oni, ki prebivajo ob glavni cesti v Rudolfovo, z burnim odobravanjem pozdravili načrt dolenske železnice, kateri objavil je naš slavni deželni zbor pred nekim časom. Dan na dan pričakoval sem kako poročilo od „Slovenčevih“ dopisnikov, da je ta ali oni občinski zbor poslal zahvalo slav. deželnemu zboru, ali pa volil tega ali onega gosp. poslanca svojim častnim občanom za zasluge, ki so si jih pridobili pri zgradbi za dolensko železnico „in spe“. Čakam že precej dolgo, a vse je mirno, nikdo se ne gane. Pač mrzli, nehvaležni Dolenjci!? Menda so že zdavnej zmurnili od dolzega čakanja. Ali pa so obupali, da se jim kdaj vresničijo že od Dežmana dane obljube.

Tem nevernim Tomažem sem se pridružil tudi jaz, akoravno vsled zanesljivih poročil že slišim drdrati železnico skozi Višnjo goro-Trebnje-Novomesto tje do Straže, slednjič iz usmiljenja do krške doline. Dvor, Žužemberk, koliko usmiljenja sta povzročila pri tistih gospodih, ki so izgotovili omenjeni načrt? Pa naj je moja domišljija še tako velika, naj še bolj napenjam svoje čute, priti le noče zaželjena železnica. Moje sicer ne merodajne misli so pa te, do preroka še nisem prišel, da najbolj gotovo bo tudi ta načrt dolenske železnice kmalu izginil v večnost pozabljivosti.

Vsakdo, ki je skušal, kako hudo je za gospoda in kmeta, kjer ni železne ceste daleč okoli, iz srea privoščil Dolenjcem to največje srečo, naj bi bila zgrajena po tej ali oni dolini. Najbolj bi bilo Dolenjcem vstreženo, ako bi ona proga obiskala kolikor mogoče veliko sel, vasí, trgov, bregov in prelazov. Kjer pa bi to ne bilo mogoče, morale bi se stranske proge potegniti do najskrajnejših kmetijskih sel. Na to željo oziral se je najbrž naš deželni odbor, ko je izdeloval skrbno izdelani načrt za dolensko železnico. Vsem Dolenjcem so hoteli vstreči. Nikjer naj bi nobeden poslanec v zadrego ne prišel, če bo dajal račun od svojega delovanja in priporočal se še nadalje. Vsem vstreči, to je res prelepa, krasna misel. Dopisniku in marsikom drugemu še niso vstregli. Tega se bodo lahko odkrižali. Večje skrbi delal jim bode nekdo drug in ta ni nihče drugi, kakor Rothschild sam in njegovi drugovi. Denarni možje so prekanjeni lisjaki, ne pustijo, da bi vsak njim dlako strigel, ne dajo se na led speljati. Ti možje le tam priskočijo na pomoč, kjer se jim njih dar potem zvrhano mero povračuje. Dvomim pa po vsi pravici, da bi se obrestovala železnica izpeljana po napominanem načrtu slavnega deželnega zbora. Kmet naj dá, pravijo; bi že dal, ko bi kaj imel, še to naj dá, kar ima, potem bo njegova prva pot po novi železnici v Ameriko iskat si boljše domačije.

Le potem je upati, da se bo zdržala dolenska železnica sama, ako se sklene z ogerskimi železnicami pri Karlovcu, in se potegne ta proga do Soluna. Od Ljubljane do Karlovcu naj se pa vbere najkrajša in najpripravnejša pot. Ta pa edino je čez Grosuplje, Krko, Žužemberk, Toplice, Semič, Metliko, Karlovec. Da je to res prava naravna pot,

razvidno je iz tega, da že sedaj po njej vozijo večinoma iz Dolenske v Ljubljano. Naši vozniki pač dobro vedo, toda drugim neče iti to v glavo.

Ko pišem že o cestah, naj dostavim še nekaj. Omenil sem, da je veliko prometa na cesti: Rudolfovo-Žužemberk-Grosuplje. Vozilo bi se pa še več, ako bi bila cesta v boljšem stanu, kakor je. Koliko prošelj cestnih, občinskih odborov rešenih je bilo v preteklem zasedanju našega deželnega zbora in veliko uslišanih. Naš cestni odbor je pa čisto zadovoljen s svojo cesto; nobene pomanjkljivosti ne najde pri njej. Res morajo biti v tem zboru potrpežljivi in konservativni možje. Čemu bi se klanci zniževali, čemu cesta poštam posipala, čemu razširjevala; če je bila do sedaj dobra, naj bo še naprej. Zadnji čas je že, da dežela sama prevzame v oskrbovanje to cesto. Da bi ubogi kmet ob cestah posipal cesto za vso dolensko stran, to je pač krivično. Koliko izdá, ako se cesta enkrat na leto malo popravi, po nekaterih mestih celo večkrat. Par težkih voz gré čez, in pesek se zgubi med blatom, zato se blata na naši cesti nikdar ne manjka, posebno med Krko in Zagradcem ne, kjer se je pred par leti cesta razširila, pa ne posula in utrdila. Železnico bomo težko še kmalu videli, preskrbite nam vsaj dobre ceste.

Dnevne novice.

(Povodom imendne presvetle cesarice Elizabete) imeli so vsi učenci ljudskih in srednjih šol prost dan ter se v raznih cerkvah vdeležili sv. maše.

(O novem namestniku na Moravskem) piše „Politik“: Podpredsednik gališkega namestništva Herman vitez Löbl imenovan je namestnikom moravskim. Grof Taaffe nas je zopet iznenadil, ker mej mnogimi kandidati nismo čitali viteza Löbla. V politiko ni segal. Svoje uradno delovanje je pričel pri gališkem namestništvu. V Galiciji je njegovo ime na dobrem glasu vlega uradnika. Že pred njim bil je nekaj podpredsednik gališkega namestništva imenovan moravskim namestnikom, namreč baron Possinger-Choborski. Upajmo, da bo vitez Löbl češki večini prebivalstva bolj naklonjen od barona Possingerja. — Vitez Löbl je nekda izvrsten administrativen uradnik in ljubi strogo postavnost. V državno službo je vstopil l. 1857. v Lvovu, l. 1871. je bil okr. glavar, l. 1873. namestniški svetovalec, l. 1883. podpredsednik gališkega namestništva. — Kakor se poroča z Dunaja, zna Löbl poljski in ruski, a je obljubil, da se bo v kratkem naučil češkega jezika.

(Pogreb princesinje Windisch-Grätzove.) „Laib. Ztg.“ poroča se iz Logatca: Pogreba umrle princesinje Kamile vdeležili so se: Kneza Alfred in Hugon Windisch-Grätz, princa Ernest in Hugon, kneginja Windisch-Grätz-Radziwill, grofinja Montcenigo-Windisch-Grätz, princesinja Helena, otroci umrle, baron Winkler, okrajni glavar Russ, mnogo graščinskih uradnikov itd. Truplo je blagoslovil z azistencijo upravitelj župnije planinske. Na krsti bilo je mnogo vencev, posebno iz Bleda.

(Odlikovanje.) Na vabilo dunajske obrtne zbornice vdeležil se je c. kr. dvorni založnik gosp. J. Mathian v Ljubljani svetovne razstave v Barceloni na Španjskem ter dobil edini na Kranjskem drugo odlikovanje, namreč svetinjo s srebrno krono, ki se nosi na rudeče-rumeno-rudečem traku.

(Slovensko gledališče.) Včerajšnja predstava v proslavo imendne Nj. veličanstva presvetle cesarice Elizabete privabila je mnogo občinstva v čitalnično dvorano. Svojo navzočnostjo počastili so predstavo g. deželni predsednik baron Winkler, deželnemu sodišču predsednik g. Kočevar, vladni svetnik g. Globočnik, mestni župan g. Grasselli in dr. Predstavljala se je prvokrat igra „Mesto in vas“, prevod po Birch-Pfeifferjevi. Ta znana in plodovita nemška pisateljica napisala je mnogo igrokazov. Gradivo je jemala navadno iz znanih novel in romanov ter je dobro predelovala v gledališke igre, dasi večkrat presentimentalno. „Mesto in vas“ je izmed najboljših proizvodov nemške pisateljice, in gospoda prelagatelja imela sta srečo, ko sta izbrala to igro, akoravno sta se držala vsak svojih pravil. Prvi, tako se nam zdi, prelagal je bolj prosto ter upletal stavke z dobrim namenom, ki naj bi kazali poštenega, krščanskega in konservativnega našega oratarja. Ali prepričali smo se že večkrat, da je žal i naše narodne kroge preveč obizirala nemška kultura, prevel takozvani liberalni duh, da se posmehujejo kmetu-korenjaku, pošteni deklici, ki išče tolažbe v svoji

veri, pri Bogu. To je sad nemškega gledališča, ki je večkrat smešil vero in narod. Igra je vseskozi dobra in primerna našemu gledališču, le to moramo opetovano povdarjati, da nekateri čudaki ne poznajo priprostega kmetijskega življenja in se sramujejo kmeta, naj bo na odru ali na ulici. Kar se predstave tiče, z zadovoljstvom konstatujemo, da je bila vrlo dobra, ker je bila točna in gladka, kar ni bilo vedno v navadi. G. Borštnik igral je vlogo slikarja Bojana vrlo dobro. Predzadnjič smo omenili, naj se igralec vživi v svojo vlogo, a Bojan je v nekem prizoru v prvem delu igre celo prekoračil mejo. G. Kocelj bil je slovenski posestnik stare korenine, igral je izborno. Isto tako smešno pohvaliti igro gđ. Zvonarjeve, ki je kaj dobro predstavljala neizprinjeno kmetko dekle in pošteno ženo. G. Slavko bil je kot grof Podvinski popolnoma na svojem mestu, isto tako gospici Zora in Nigrinova. Gđ. Gostičeva predstavljala je grofico Miro s finim razumom in pravo premišljenostjo. Martovi junaki pa so še iz sedemletne vojske. Ostali predstavljalci bili so na vrvciah.

(Kanonično umeščen) je bil danes ra župnijo v Planini č. g. Ivan Podboj. Na njegovo mesto v Št. Peter na Notranjskem pride č. gosp. Anton Verbaj, kapelan v Cerkljah.

(Železnica Celje-Velenje.) „Fremdenblatt“ poroča, da bo v kratkem tvrdka Lapp dobila koncesijo za zgradbo 50 kilometrov dolge železnice Celje-Velenje, ki se bo najbrž podaljšala do Sp. Dravobroda. Tudi za lokalno železnico iz Ljubljane v Kamnik bode se v kratkem dovolila koncesija, ker so poravnani pomisleki gledé mostov za cestni promet.

(Ponesrečil) se je 16. t. m. v Fužinah na Gorenjskem delavec Jožef Čabušnik. Šel je mazat kolo, ki ga je zgrabilo in strlo, da je na mestu mrtev obležal. Zapustil je vdovo in sedem nepreskrbljenih otrok; najstarejši je 11 let star. Premoženja ni imel prav nič.

(Drobne novice.) Umril je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici g. Jos. Zavadlal. Rodil se je l. 1845 v Klanci na Krasu, posvečen v duhovnika l. 1871 ter služboval sprva v Biljani. R. I. P. I — Peter Augscheler imenovan je višjim upravnikom poštnega urada v Gorici. Mož je poštenjak. — Ferd. pl. Weyerthal in A. Panzera imenovana sta carinska azistenta pri finančnem ravnateljstvu v Trstu. — Vladna koncipista L. Roth vitez Rothenhorst in K. Deperis imenovana sta začasna okrajna komisarja.

(Obletnica za Levstikom) se je, kakor se nam poroča iz Retja, slovesno izvršila v Velikih Laščah dne 16. t. m.

(Občinski svet tržaški) je imel, kakor poroča „Edinost“, včeraj izredno sejo. Naročeno je bilo gospodom, naj pridejo vsi v črnih oblekah. Čemu? Na dnevnem redu je bila jedina točka: sprejem deputacije društva „Pro patria“, ki je imelo včeraj svoj občni zbor.

(Tržaški šolski svet) izročil je vodstvo ljudske šole v Barkovljah učitelju Antonu Soviču ter imenoval začasnim učiteljem Antona Germeka.

(Nov notar.) Ministerstvo je imenovalo notarjem v Trstu dr. barona Lichtensterna.

(Občina Plominj) razpisuje službo prvega občinskega zdravnika. Plače 800 glđ. in vozarina. Prošnje do 30. t. m.

(Jezikoslovna drobtinica.) Z Gorenjskega se nam poroča: Ker ravno objavljate spis „Obresti v socijalnem obziru“, naj pripomnim, da v našem gorenjskem kotu, posebno okrog Rateč rabi narod za „obresti“ izraz „kazen“.

Raznoterosti.

— Izvozna in uvozna trgovina v Srbiji. Po uradnem izkazu uvozili so v Srbiji od 1. januarja do 30. junija tega leta blaga v vrednosti 13,425.664 dinarov. Od te svote odpade na Avstrijo 8,898.136 dinarov. V istem časi izvozili so iz Srbije blaga v vrednosti 14,395.554 dinarov; od te svote odpade na Avstrijo 11,905.500 dinarov.

— Zveri v Indiji. Po uradnem poročilu ubili so lansko leto v Indiji 245 tigrov, 646 leopardov, 600 volkov. 170 medvedov in 31 000 kač. Zveri so raztrgale 11.983 ljudi.

— Vestno. Žena: „Možiček, zakaj pa ostajaš vedno do polnoči v pisarni?“ Mož: „Ker hočem točno o polnoči odtrgati s koledarja listek z datumom.“

— Pravi vzrok. Častnik v vojaški šoli: „Zakaj ne smejo vojaki na straži kaditi?“ Prostak: „Da je sovražnik ne zaduha.“

— Drago pismo. Neki pariški borzijan prišel je na borzo v najboljši volji in je mnogo kupoval in prodajal. Manjši borzijanci so mu z nepetostjo sledili, češ, kako prav za prav on kupuje in prodaja. Naenkrat dobi borzni velikan pismo. Odpre ga, prebere in zbledi. Pokliče služabnika in mu nekaj na tihem reče. Ta v največji naglosti odide. Ha! to je gotovo jako važen ukaz. Bankir pokliče še drugega služabnika in mu dá tudi skriven ukaz. Ta si vzame izvozečka ter se odpelje. Ha! kdor bi imel to-le pismo, pridobil bi si gotovo milijone! Gospod N. dene pismo v naprni žep. Zdaj seže v žep in izvleče listnico, da si vzame bankovec, in pri tej priliki pade mu ono pismo na tla. Neki borzijanec, ki je vse to videl, hitro postavi nogo na pismo. Pa njegov sosed je tudi zapazil pismo. Zašepče prvemu: „Videl sem vas, in izdal vas bom, če mene ne vzamete za tovariša.“ Še tretji pride in sili se biti deležen. Prvi ponuja za odstopnino 1000, 3000 fr. Zdaj druga dva ponujata njemu 10.000 fr. za pismo. Ne! 20.000 fr. Prvi je pismo za 20.000 fr. dal. Ona dva sta mu jih morala precej izplačati. Kupea bereta na tihem pismo, — o j groza! V pismu stoji: „Ljubi prijatelj! Ne morem na noben način dobiti debelejšega purana, kakor oni dan. Pri Beriu, Vefouru je vse suho.“ Gospod N. je namreč stavil, da bo preskrbel debelejšega purana, nego je bil oni, ki ga je jedel pri svojem prijatelju. V tem pride služabnik k gospodu N. Nekaj mu pové. Ta se je razveselil in hiti k izvozečku. Tam leži puran kakor globus. Gospod N. vidi ona dva nesrečneža in reče jima: „Lepa žival, kaj ne? Vabim vaju na gostijo.“ Oba sta sprejela vabilo h gostiji, katera je vsacega veljala 10.000 fr.

Telegrami.

Dunaj, 19. novembra. Povodom cesaričnega imendne je bila slovesna služba božja v cerkvah vseh veroizpovedanj.

Dunaj, 19. novembra. Zbornica poslancev: Taaffe naznanja, da se cesar z dopisom zahvaljuje za izraz sožalja povodom smrti vojvode Maksa. Točka 1. postave o kmetskem dednem pravu se potrdi z dostavkom Giovanellijevim, po kojem se v njem izpuste besede „določita se s številkami maksim ali minim površine ali katastralnega čistega dohodka ali teh obeh.“ Giovanelli se izjavi, da bo glasoval za to postavu, ako se bo iz nje izključila Tirolska, ter naznani dotični predlog. Točka 2. se potrdi brez debate.

Budimpešta, 19. novembra. Grof Banffy, podpredsednik zbornice, je umrl.

Budimpešta, 18. novembra. Orožni odsek je po dolgotrajni razpravi potrdil točke, ki postružejo službo enoletnih prostovoljcev.

London, 19. novembra. Veleposlanik grof Deym je došel. — „Times“ je izvedla dne 17. t. m. iz Tientsina: Kitajski vladi je došla vest, da se je sklenila mej Koreo in Rusijo tajna nagodba, po koji se izročja Koreo ruskemu varstvu.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

19. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 50 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	82 „ 70 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	169 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 10 „
Akcije avstr.-ogerske banke	878 „ — „
Kreditne akcije	304 „ 30 „
London	121 „ 95 „
Francoski napoleonid.	9 „ 65 „
Cesarski cekini	5 „ 77 „
Nemške marke	59 „ 85 „

Izvrstno sredstvo

zoper kašelj, hripavost, kakor tudi izborna brnilno sredstvo zoper davico, boleznj v grlu, pljučnih vejah in pljučah so

protikataralične kroglice,

koje izdeluje lekarnar **Piccoli v Ljubljani**, Dunajska cesta. Njemu naj se pošiljajo tudi zunanja naročila, koja izvršuje proti povzetju izneska. Škatljica 20 kr.

Kroglice iz sladnega ekstrakta, salmijaka, ekstrakta sladkih koreninc, sleznega testa, poprove mete in santonina v škatljicah po 10 kr. Pri večjem nakupu rabat.

Najfinejšo ajdovo moko . . . 15 gl.
srednjo „ „ „ 11 gl.

meterski stot

pošilja z vrečo vred (1)

„Aumühle“ pri Ptuj.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barvo v ploščevinastih puščah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

OTOMANE,

!!gl. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federquadranten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

☛ Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje. ☛

Tuji.

16. novembra.

Pri **Mattu**: Novotny, potovalec, z Dunaja. — Wohl, zasebnik, iz Gradea. — Glaser, hči vlad. sovetnika, iz Nemčije. — Rukel, trgovec, z Dunaja. — Konstein, tajnik, z Dunaja. — Cester, uradnik, iz Norvegije. — Rebitsch, Supini, Reich in Stiasny, trgovci, z Dunaja. — Kaiser in Müller, trgovca z Dunaja.

Pri **Stonu**: Heimer, trgovec, iz Zagreba. — Staré, iz Mengša. — Rossi, trgovec, iz Trsta. — Nedog, uradnik, z Notranjskega. — Henkel, Fischer, Hosche in Bienenfeld, trgovci, z Dunaja. — Eiselt, zasebnik, iz Nemčije.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrojeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe

po mogoče nizkeje ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Št. 11355.

Razglas.

(2)

V 2. dan prihodnjega meseca decembra bode prvipot oddati ustanove, katere je občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane v trajni spomin vladarske štiridesetletnice Njega veličanstva presvetlega cesarja

Frana Josipa I.

ustanovil za mestne uboge.

Teh ustanov je dvanajst: 2 po 25 gl. in 10 po 20 gl.

Namenjene pa so mestnim revežem, ki ne dobivajo redne podpore iz mestne ubožne zaklade.

Prošnje za podelitev teh ustanov je

do 25. dne novembra

vložiti pri mestnem magistratu.

V LJUBLJANI, 15. dan novembra 1889.

Župan: Grasselli.

Einladung zur Bestellung von

Alte und Neue Welt

Illustriertes
Katholisches Familienblatt

zur

Unterhaltung und Belehrung.

23. Jahrgang 1889.

Monatlich 1 Heft von je 80 Quartseiten.
à 50 Pfa. oder 60 Cts.

Verlag von Benziger & Co.,

Einfachein (Schweiz), Waldohut (Deutschland).

Su beziehen durch: „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani.

Ne zameniti z Radgonsko, to je

Radkersburger.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda. Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislavodami največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživiljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gasilna pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislavoda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kislavode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uč, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske boleznj, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kislavode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koške kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati s litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vsepli, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske statine na Štajerskem.

(47) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.